

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
36

RYNEK OWOCÓW I WARZYW

stan i perspektywy

ISSN 1231-2584

ANALIZY
RYNKOWE

CZERWIEC 2010

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *T. Chrościcki*
- II. Owoce
 1. Rynek w UE – *B. Nosecka, J. Mierwiński*
 2. Rynek w Polsce
 - 2.1 Produkcja – *J. Świetlik*
 - 2.2 Przetwórstwo – *B. Nosecka, I. Szczepaniak*
 - 2.3 Handel zagraniczny – *B. Nosecka*
 - 2.4 Popyt – *I. Strojewska*
- III. Warzywa
 1. Rynek w UE – *B. Nosecka, J. Mierwiński*
 2. Rynek w Polsce
 - 2.1 Produkcja – *T. Smoleński, G. Stępka*
 - 2.2 Przetwórstwo – *B. Nosecka*
 - 2.3 Handel zagraniczny – *A. Bugała*
 - 2.4 Popyt – *I. Strojewska*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – dr Bożena Nosecka, tel.: (0-22) 505-45-53

AUTORZY:

dr Bożena Nosecka

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0-22) 505-45-53

mgr Anna Bugała

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0-22) 505-44-40

mgr inż. Janusz Mierwiński

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0-22) 505-44-78

mgr inż. Tomasz Smoleński

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0-22) 505-44-33

mgr inż. Grażyna Stępka

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0-22) 505-44-33

mgr inż. Irena Strojewska

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0-22) 505-45-28

dr Iwona Szczepaniak

- Zakład Ekonomiki Przemysłu Spożywczego IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0-22) 505-46-58

mgr inż. Jan Świetlik

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (0-22) 505-44-70

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 15.06.2010 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Bogumiła Kasperowicz, Jan Małkowski, Jadwiga Seremak-Bulge, Iwona Szczepaniak,
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w listopadzie 2010 r.

W 2009 r. zbiory owoców w Polsce wyniosły 3,6 mln ton i były o 5% niższe od rekordowo wysokich w roku poprzednim. Zmniejszyła się produkcja jabłek, wiśni, truskawek, porzeczek czarnych, agrestu i aronii, a więcej zebrano: gruszek, śliwek, czereśni, brzoskwiń, moreli, porzeczek czerwonych i borówki wysokiej. Nie zmieniła się produkcja malin. Produkcja owoców w UE nieznacznie się zmniejszyła. Niższe były przede wszystkim zbiory jabłek, owoców cytrusowych i truskawek. Najbardziej wzrosła produkcja gruszek i wiśni. Zbiory warzyw gruntowych w Polsce wzrosły o 9% do 4,8 mln, a uprawianych pod osłonami o 2% do 790 tys. ton. Niższe były jedynie zbiory ogórków gruntowych. Zbiory warzyw były również wyższe w większości krajów UE, a najbardziej zwiększyły się we Wspólnocie zbiory pomidorów przemysłowych i marchwi.

W sezonie 2009/10 produkcja przetworów owocowych w Polsce obniżyła się o 10% do 855 tys. ton. Zmniejszyła się produkcja wszystkich grup przetworów, a najbardziej zagęszczonego soku jabłkowego i owoców mrożonych. Spadek produkcji wynikał z mniejszej podaży surowca oraz obniżenia popytu na rynku krajowym i na rynkach zagranicznych. Produkcja przetworów warzywnych zwiększyła się o 5% do najwyższego w obecnej dekadzie poziomu 995 tys. ton. Decydujące było zwiększenie o 9% do 540 tys. ton produkcji mrożonych warzyw oraz utrzymanie wzrostowej tendencji produkcji keczupu i past pomidorowych. Produkty te należały do nielicznej grupy przetworów owocowych i warzywnych, na które popyt nie obniżył się w wyniku recesji gospodarczej w krajach europejskich. W sezonie 2009/10 produkcja soków pitnych, nektarów oraz napojów owocowych i owocowo-warzywnych utrzymała się na poziomie 1,63-1,65 mln ton.

W sezonie 2009/10 mniejszy niż w sezonie poprzednim był eksport niemal wszystkich owoców i ich przetworów (poza gruszkami i zagęszczonymi sokami z owoców kolorowych). Najbardziej obniżył się eksport jabłek i koncentratu soku jabłkowego. Zmniejszył się również

reeksport owoców południowych oraz eksport i reeksport przetworów wytwarzanych z tych owoców. Wyższy był natomiast eksport większości warzyw i ich przetworów, a najbardziej wzrosła sprzedaż mrożonych warzyw, keczupu i past pomidorowych oraz cebuli i warzyw korzeniowych. Niższe były jedynie rozmiary eksportu pomidorów, ogórków i ogórków konserwowych.

Zachwianie relacji popytowo-podażowych na rynkach zbytu spowodowało zmniejszenie cen eksportowych niemal wszystkich owoców, warzyw i ich przetworów (wyższe były tylko ceny kapusty i mrożonej cebuli). Najbardziej obniżyły się ceny w eksporcie zagęszczonych soków owocowych oraz owoców mrożonych. Z powodu spadku cen, wpływy z eksportu owoców i ich przetworów zmniejszyły się bardziej niż jego wolumen (o 27%) i wyniosły 965 mln euro. Wartość eksportu produktów warzywnictwa wzrosła o 5% do 520 mln euro, przy zwiększeniu globalnych rozmiarów eksportu warzyw świeżych o 14%, a ich przetworów o 18%. Łączne wpływy z eksportu owoców, warzyw i ich przetworów (łącznie z pieczarkami i ich przetworami) zmniejszyły się o 17% do 1,7 mld euro, a udział tych produktów w wartości eksportu rolno-spożywczego obniżył się z 17 do 15%.

Mniejszy popyt na rynku krajowym i obniżenie zapotrzebowania na reeksportowane z Polski produkty spowodowały spadek rozmiarów importu większości owoców i ich przetworów. Wyższy był jedynie import produktów, których ceny znacząco obniżyły się w obrotach światowych – głównie pomidorowego koncentratu, zagęszczonego soku pomarańczowego, grejpfrutów i arbuzów. Wzrósł też przywóz ogórków, papryki, kalafiorów i warzywnych marynat. Wzrost przywozu pomidorowego koncentratu zdecydował o zwiększeniu globalnych rozmiarów importu przetworów warzywnych. Nie zmieniły się rozmiary przywozu warzyw świeżych, a niższy był łączny wolumen importu owoców i ich przetworów. W wyniku spadku cen importowych większości produktów łączna wartość przywozu warzyw i ich przetworów była niższa

niż w 2008/09, a bardziej niż rozmiarów obniżyła się wartość importu owoców i ich przetworów. Łączna wartość importu owoców, warzyw i ich przetworów obniżyła się o 13% do 1,4 mld euro. Dodatkowo saldo obrotów tą grupą produktów zmniejszyło się z 460 do 318 mln euro.

Ceny skupu większości owoców były w 2009/10 r. niższe niż w roku poprzednim. O spadku cen gruszek, śliwek czy czereśni zdecydowały wyższe zbiory, a niemal wszystkich owoców miękkich (poza porzeczkami czarnymi) – niższe ceny w eksporcie przetworów z tych owoców. Obniżenie cen jabłek deserowych spowodowane było spadkiem ich eksportu. Nieco wyższe od bardzo niskich w 2008/09 r. były ceny skupu jabłek przemysłowych. W 2009 r. nieopłacalna była produkcja wiśni (trzeci rok z rzędu), truskawek i jabłek. Mimo większych zbiorów, wyższe były ceny skupu większości warzyw. Niższe były jedynie ceny skupu marchwi oraz pomidorów gruntowych. Wzrosły ceny uprawianych pod osłonami pomidorów, a spadły ceny skupu ogórków. Uprawa większości warzyw była w sezonie 2009/10 opłacalna dla producentów.

Relacje cen zbytu i kosztów surowca w produkcji większości przetworów owocowych i warzywnych były w 2009/10 r. niższe niż w sezonie poprzednim. Wyniki finansowe branży nie były gorsze niż w 2008/09 r., a wynikało to z umocnienia pozycji najsilniejszych podmiotów w sektorze.

Średnie ceny detaliczne owoców i ich przetworów w sezonie 2009/10 były zbliżone do poziomu z poprzedniego sezonu. Wzrosły ceny owoców południowych, a spadły owoców strefy umiarkowanej. Wyższe (o 4-5%) były przeciętne ceny warzyw i ich przetworów, a najbardziej wzrosły ceny cebuli, kapusty i kalafiorów. Spożycie owoców i ich przetworów zwiększyło się z 44,6 do 46,5 kg na osobę, a konsumpcja warzyw i ich przetworów z 61 kg do 62,5kg.

Ocenia się, że w 2010 r. zbiory owoców w Polsce będą niższe w porównaniu z rokiem poprzednim o 13-14% i wyniosą 3,1-3,2 mln ton.

Produkcja warzyw gruntowych zmniejszyć się może o 7% do 4,5 mln ton. Na spadek zbiorów owoców i warzyw wskazują bardzo niekorzystne warunki dla tych upraw w okresie wiosny (nadmierna ilość opadów, chłody). O ostatecznym poziomie zbiorów – głównie jabłek i warzyw gruntowych zadecyduje przebieg warunków pogodowych latem i jesienią.

Rezultatem mniejszych zbiorów będzie spadek produkcji niemal wszystkich grup przetworów owocowych i warzywnych – zwłaszcza dominujących w produkcji branży – zagęszczonych soków owocowych oraz mrożonych owoców i warzyw. W sezonie 2010/11 łączna produkcja przetworzonych owoców i warzyw (bez soków pitnych) zmniejszyć się może w porównaniu z rokiem poprzednim o 8-10% do 1,7 mln ton.

W 2010/11 r. niższy będzie eksport większości owoców, warzyw i ich przetworów, ale w wyniku spodziewanego wzrostu cen wpływy z eksportu owoców i ich przetworów mogą być nawet wyższe niż w 2009/10 r., a wartość eksportu produktów warzywnictwa obniży się mniej niż rozmiarów sprzedaży. Łączne wpływy z eksportu owoców, warzyw i ich przetworów mogą nie odbiegać znacznie od poziomu z 2009/10 r. Mniejsza podaź ze zbiorów krajowych spowoduje zwiększenie importu większości owoców i warzyw oraz ich przetworów. Zmniejszy się jedynie z powodu wzrostu cen importowych, przywóz zagęszczonego soku pomarańczowego i koncentratu pomidorowego. Wzrośnie import owoców południowych i ich przetworów. Ostateczny poziom przywozu tych produktów wyznaczony jednak będzie kursem

złotego do innych walut, poziomem popytu na rynku krajowym i wielkością zbiorów w krajach – głównych światowych producentach. Wzrost importu zadecydować może o zmniejszeniu dodatniego salda w handlu owocami, warzywami i ich przetworami o ponad 30% do 212-220 mln euro.

Po tegorocznych zbiorach wyższe będą ceny skupu większości owoców i warzyw. Spośród owoców najbardziej wzrosną ceny skupu jabłek i gruszek oraz kierowanych do przetwórstwa truskawek. Wzrost cen skupu surowca spowodować może obniżenie marż przetwórczych w produkcji niektórych przetworów owocowych i warzywnych. W 2010/11 r. wyższe niż w sezonie poprzednim będą ceny detaliczne owoców, warzyw i ich przetworów, co spowoduje obniżenie ich spożycia.

SUMMARY

In 2009, fruit crops in Poland amounted to 3.6 mln tons and were 5% lower than the record high crops in the preceding year. The production of apples, cherries, strawberries, blackcurrants, gooseberries and black chokeberry went down, whilst the crops of pears, plums, sweet cherries, peaches, apricots, redcurrants and highbush blueberries increased. The production of raspberries remained on the same level. The production of fruits in the European Union decreased slightly. First of all, the crops of apples, citrus fruit and strawberries were lower. The highest increase was observed in the production of pears and cherries. The crops of vegetables produced in open field increased in Poland by 9% to 4.8 mln, and the crops of those grown under cover increased by 2% to 790 thousand tons. Only the crops of open-field cucumbers were lower. The crops of vegetables were also higher in the majority of European Union countries, and the crops of industrial tomatoes and carrot increased the most in the Community.

In the season 2009/10, the production of processed fruit products in Poland fell by 10% to 855 thousand tons. The production of all groups of fruit processed products has decreased, with the largest fall of concentrated apple juice and frozen fruit. The fall in the production resulted from lower supply of raw material and a decrease in demand on the domestic and foreign markets. The production of vegetable processed products increased by 5% to the highest level in the present decade, that is, 995 thousand tons. The increase by 9% to 540 thousand tons in the production of frozen vegetables and maintaining the upward tendency in the production of ketchup and tomato paste was decisive. These products belonged to the minor group of fruit and vegetable processed products for which the demand did not fall as a result of economic recession in European countries. In the season 2009/10, the production of juices, nectars and fruit and fruit-vegetable drinks remained on the level 1.63-1.65 mln tons.

In the season 2009/10, export of nearly all fruits and fruit processed products was lower than in the pre-

ceding year (besides pears and concentrated colour fruit juices). The export of apples and apple juice concentrate decreased the most. Also, re-export of southern fruits as well as export and re-export of southern fruit processed products decreased. However, the export of most vegetables and their processed products was higher, with the sharpest increase of frozen vegetables, ketchup, tomato paste, onion and root vegetables. Only the export size of tomatoes, cucumbers and pickled cucumbers was lower.

The disturbance of demand-supply relations on output markets caused a decrease in export prices of nearly all fruits, vegetables and their processed products (only the prices of cabbage and frozen onion were higher). The sharpest price fall was observed in the export of concentrated fruit juices and frozen fruit. Due to a fall in prices, revenues from the export of fruits and their processed products fell even more sharply than its volume (by 27%) and amounted to 965 mln euro. The value of export of products of vegetable industry increased by 5% to 520 mln euro, with the increase of global size of export of fresh vegetables by 14% and their processed products by 18%. Total revenues from the export of fruits, vegetables and their processed products (together with champignons and their products) fell by 17% to 1.7 bln euro, and the share of these products in the value of food and agricultural export fell from 17 to 15%.

Lower demand on the domestic market and a decrease in demand for the products re-exported from Poland caused a decrease in the volume of import of the majority of fruits and their processed products. Only the import of those products of which the prices fell significantly in the world turnover – mainly tomato concentrate, concentrated tomato juice, grapefruits and watermelons was higher. Besides, the import of cucumbers, peppers, cauliflowers and vegetable marinates increased. The increase in the import of tomato concentrate was decisive for the increase in the global size of import of vegetable products. The import of fresh vegetables re-

mained on the same level, and the joint volume of import of fruits and fruit processed products was lower. As a result of decrease in import prices of most products, the total value of import of vegetables and their processed products was lower than in 2008/09, and the value of import of fruits and fruit processed products fell more than its size. The total value of import of fruits, vegetables and their processed products decreased by 13% to 1.4 bln euro. The positive balance of turnover of this group of products fell from 460 to 318 mln euro.

Purchase prices of the majority of fruits were lower in 2009/10 than in the preceding year. The factor decisive for the fall of the prices of pears, plums or sweet cherries were higher crops, and of the prices of nearly all kinds of soft fruit (except blackcurrants) – lower export prices of the processed products of those kinds of fruit. A decrease in the price of dessert apples was caused by a fall in their export. Purchase prices of industrial apples were slightly higher than the very low prices in 2008/09. In 2009, the production of sour cherries (third consecutive year), strawberries, apples was unprofitable. In spite of higher crops, purchase prices of most vegetables were higher. Only purchase prices of carrot and open-field tomatoes were lower. The prices of tomatoes grown under cover increased, whilst purchase prices of cucumbers fell. The production of the majority of vegetables was profitable for the producers in the season 2009/10.

The relation between the selling price and the cost of raw material in the production of most fruit and vegetable processed products were lower in the season 2009/10 than in the preceding season. Financial results of the industry were not worse than in 2008/09, which resulted from strengthening the position of the strongest entities in this sector.

Average retail prices of fruits and their processed products in the season 2009/10 were similar to those from the preceding season. The prices of southern fruits increased and the

prices of moderate zone fruits fell. Average prices of vegetables and their processed products were higher (by 4-5%), and the prices of onion, cabbage and cauliflowers increased the most. The consumption of fruits and fruit processed products increased from 44.6 to 46.5 kg per person, and the consumption of vegetables and vegetable processed products - from 61 kg to 62,5 kg.

It is estimated that in 2010 fruit crops in Poland will be lower than in the preceding year by 13-14% and will amount to 3,1-3.2 mln tons. The production of open-field vegetables may fall by 7% to 4.5 mln tons. This fall might occur due to very unfavourable weather conditions for these crops in spring (excessive precipitation, cool temperatures). For the actual level of crops – mainly apples and open-field vegetables – weather conditions during the summer and autumn will be decisive.

Lower crops will result in a fall in the production of nearly all groups of fruit and vegetable processed pro-

ducts – mainly those domineering in the production of the industry – concentrated fruit juices and frozen fruits and vegetables. In the season 2010/11, total production of processed fruits and vegetables (without drinking juices) may fall comparing to the preceding year by 8-10% to 1.7 mln tons.

In 2010/11, the export of the majority of fruits, vegetables and their processed products will be lower. However, as a result of the expected price increase, revenues from the export of fruits and their processed products may be even higher than in 2009/10 r, and the value of export of vegetable industry products will fall less than the size of sales. Total revenues from the export of fruits, vegetables and their processed products may be quite similar to the level from 2009/10. Lower supply from domestic crops will cause the increase in the import of most fruits and vegetables as well as their processed products. Only the import of concentrated orange and juice and tomato concentrate will fall due to

the increase in import prices. The import of southern fruits and their processed products will increase. However, the actual level of import of these products will be determined by the exchange rate of zloty to other currencies, the level of demand on domestic market and the size of crops in the countries – main world producers. The increase in import may be decisive for reducing a positive balance in fruit, vegetable and processed products trade by more than 30% to 212-220 mln euro.

After this year's crops, purchase prices of most fruits and vegetables will be higher. From among fruits, the sharpest increase will be observed in purchase prices of apples, pears and the strawberries intended for processing. The increase in the purchase prices of raw material may result in reducing margins on processing in the production of certain fruits and vegetable processed products. In 2010/11, retail prices of fruits, vegetables and their processed products will be higher, which may cause a decrease in their consumption.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek cukru (37) • czerwiec 2010,
2. Rynek pasz (28) • wrzesień 2010,
3. Rynek mięsa (39) • wrzesień 2010,
4. Rynek drobiu i jaj (38) • październik 2010,
5. Rynek mleka (39) • październik 2010,
6. Rynek zbóż (39) • październik 2010,
7. Rynek ziemniaka (37) • październik 2010,
8. Rynek rzepaku (38) • październik 2010,
9. Rynek ryb (14) • listopad 2010,
10. Handel Zagraniczny Produktami Rolno-Spożywczymi (32) • listopad 2010,
11. Rynek owoców i warzyw (37) • listopad 2010,
12. Popyt na żywność (12) • marzec 2011,
13. Rynek Środków Produkcji dla Rolnictwa (38) • marzec 2011,
14. Handel Zagraniczny Produktami Rolno-Spożywczymi (33) • marzec 2011.

SZYBKO! TANIO! PROFESJONALNIE!

Proponujemy Państwu:

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Usługi drukarskie:

- czasopisma
- książki
- ulotki
- katalogi
- albumy
- wizytówki
- materiały szkoleniowe
- materiały konferencyjne
- druki samokopiujące etc.

Usługi introligatorskie:

- oprawa spiralna
- oprawa zeszytowa
- oprawa bezszwowa
- foldery/broszury
- inne usługi

Nasze usługi wykonujemy bazując na najlepszej dostępnej technologii. Począwszy od formy przesłania wszystkich materiałów drogą elektroniczną (FTP), poprzez obróbkę DTP, druk cyfrowy na OCE VarioPrint 2100 oraz OCE CS 250, kończąc na mnogości usług introligatorskich.

Próby wydruku na różnych gatunkach papierów i folii dostępne są w Dziale Wydawnictw Instytutu, ul. Świętokrzyska 20.

Ceny na zamówienia obliczane są na podstawie kalkulacji wstępnej. Jeśli mają Państwo pytania dotyczące naszych usług, bądź cen, prosimy o kontakt.

Dział Wydawnictw IERiGZ-PIB:

tel. (022) 50 54 520

(022) 50 54 685

fax (022) 50 54 636

e-mail: dw@ierigz.waw.pl

slipski@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2010 roku wynosi 40 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (0-22) 505-46-85, faks: (0-22) 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>